

Vuosisuunnitelma

Suunnitelma

Opetuksen järjestäjän tulee laatia lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma, jossa määrätään opetuksen yleisestä järjestämisestä, opetustunneista ja opetuksen yhteydessä järjestettävästä muusta toiminnasta sekä työajoista, koulun ulkopuolella annettavasta opetuksesta sekä muista tarpeellisista opetuksen järjestämiseen liittyvistä asioista (PoA 9 §).

Lapuailla opetuksessa on käytössä yhteinen lukuvuosisuunnitelman pohja, jonka perusteella rehtori laatii lukuvuosittain (koulun opettajien) kouluyhteisön kanssa lukuvuosisuunnitelman. Lukuvuosisuunnitelmapohjan yhteiset tekstiosuudet muodostavat Lapuan kaupungin oman yhteisen opetussuunnitelmaosuuden, jota täydennetään koulujen omilla osioilla. Lukuvuosisuunnitelmassa täsmennetään koulukohtaisesti myös opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaa. Lukuvuosisuunnitelma laaditaan siten, että sen tekstiosuus on valmis elokuussa koulujen alkaessa. Numeeriset tiedot tulostetaan liitteeksi 20.9. Lukuvuosisuunnitelman toimintakertomus laaditaan lukuvuoden päätteeksi.

Rehtorin vastuulla on lukuvuosisuunnitelmasta tiedottaminen oppilaille ja heidän huoltajilleen. Lukuvuosisuunnitelma on nähtävillä Wilmassa. Opetuspäällikkö hyväksyy lukuvuosisuunnitelman.

Oppilaita ja huoltajia osallistetaan mahdollisuuksien mukaan lukuvuosisuunnitelman sisällön määrittämisessä. Lukuvuosisuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden toteutumista arvioidaan (opettajakokouksissa) osa-alueittain koulutasolla. Sivistyslautakunta saa tiedon lukuvuosisuunnitelmista ja toimintakertomuksista.

Kertomus

Suunnitelma toteutui.

Arviointi ja johtopäätökset

Yleisellä tasolla, mitä suunnittelimme Keskuskouluun vuodelle 2025-26, toteutui.

Koulun henkilöstö

Kuvaus opetushenkilöstön tiimien rakenteesta ja toiminnasta

Kuvaus yhteistyöstä koulun aikuisten kesken

Suunnitelma

Kertomus

Suunnitelma toteutui osittain.

Arviointi ja johtopäätökset

Koulun opetushenkilöstössä oli muutamia muutoksia. Tupa 5.-6.-luokan opettaja joutui lähtemään takaisin Seinäjoelle oman terveytensä takia ja saimme siihen lyhyellä varoitusaajalla luokanopettaja Henri Sirosen. Toinen muutos oli, kun 1.luokan opettaja jäi vanhempainvapaalle kuukauden töissäolon jälkeen.

Työajan ja koulutusten suunnittelu

Suunnitelma YS-ajan käytöstä ja opettajien välisestä yhteistyöstä

Suunnitelma opettajatyöpäivien käytöstä (sis. koulun omat kehittämis- ja suunnittelupäivät)

Suunnitelma kouluyhteisön kouluttautumisesta

Suunnitelma virkarehtorin työajan käytöstä

Suunnitelma vuosityöajassa työskentelevän opettajan työajan käytöstä

Suunnitelma

Suunnitelma YS-ajan käytöstä ja opettajien välisestä yhteistyöstä:

Keskuskoululla on tiistaisin vakio-YS-aika 14.35-15.35. Aluksi on yhteinen aloitus, jossa käydään tärkeimmät asiat läpi. Sen jälkeen luokkatiimit jatkavat omia suunnittelupalavereitaan.

Keskuskoulun rehtorin suunnitelma virkarehtorin työajan käytöstä:

10 opetustunnista/viikko lukujärjestykseen on merkitty viisi opetustuntia ja loput viisi tuntia ovat sijaisuuksia tms. 28,4% työajasta kuluu opetustunteihin. Suurin osa rehtori työajasta kuluu hallinnollisiin tehtäviin, johtamiseen, henkilöstöhallintoon, kokouksiin, suunnitteluun, huoltajien kanssa pidettäviin neuvotteluihin sekä kaupungin eri verkostoryhmien kokouksiin osallistumiseen, n.72%.

Kertomus

Suunnitelma toteutui.

Arviointi ja johtopäätökset

Suunnitelma toteutui hyvin. Jokainen YS-aika täyttyi tärkeistä asioista. Välillä tuntui, että se ei edes riitä. Osa opettajista on pitänyt pitkällä välitunnilla yhteisiä suunnittelupalavereita, koska tuo YS-aikaa ei ole ollut riittävästi kaikkien asioiden hoitoon.

Rehtorilla oli lukujärjestyksessä 3 englannin tuntia, yksi ortodoksi-tunnin valvominen sekä yksi ET-tunti 1.luokkalaisille.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet

Huomioidaan häirinnän ehkäiseminen ja poistaminen, sukupuolen moninaisuus, kohtuulliset mukautukset, koulun juhlat ja muut tilaisuudet, osallistavan ja antirasistisen toimintakulttuurin luominen, oppimateriaalit, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustietoinen opetus ja ohjaus, esteettömyys ja saavutettavuus

Suunnitelma

Koulun tasa-arvotilanteen kuvaus

Lukuvuodelle asetettu tavoite ja kuvaus suunnitellusta toiminnasta:

Lukuvuodelle asetettu tavoite ja kuvaus suunnitellusta toiminnasta:

Jokaiselle oppilaalle annetaan mahdollisuus osallistua koulunkäynnin kehittämiseen, esim. oppilaskunnan kautta.

Jokainen oppilas saa yhdenvertaista opetusta.

Koulussamme ei saa esiintyä syrjintää sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn, kuten iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan tai vammaisuuden perusteella. Jos syrjintää huomataan, tilanteeseen puututaan välittömästi.

Seuraavassa ote Lapuan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmasta, joka on myös Keskuskoulun suunnitelma:

"Tasa-arvon tavoite ja laaja yhdenvertaisuusperiaate ohjaavat perusopetuksen kehittämistä. Opetus edistää taloudellista, sosiaalista, alueellista ja sukupuolten tasa-arvoa. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa 2014 on sitouduttu sukupuolten tasa-arvon edistämiseen monesta näkökulmasta:

- Perusopetus kannustaa yhdenvertaisesti tyttöjä ja poikia opinnoissa. Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan omat mahdollisuutensa ja rakentamaan oppimispolkunsu ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja.
- Perusopetus lisää tietoa ja ymmärrystä sukupuolen moninaisuudesta.
- Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavia periaatteita.
- Opetuksen tulee olla sukupuolitietoista. Jokainen oppiaine edistää sukupuolten tasa-arvoa omalla tavallaan.
- Työtapojen, oppimisympäristöjen ja yhteistyökumppaneiden valinnassa kiinnitetään huomiota sukupuolituneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita on täydennetty Opetushallituksen määräyksellä 63/011/2015, joka informoi perusopetuksen järjestäjiä koulukohtaisen toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman laadintavelvoitteesta."

- Avataan käsite oppilaiden kanssa huoneentauluksi. Esim. Työrauha. Mitä tarkoittaa

erilaisissa tilanteissa.

- Työrauha määritellään yhdessä luokan kanssa, huomioiden erilaiset oppijat.
- Toisten kunnioittaminen lähtökohtana kaikelle toiminnalle.

Keskuskoulu 2025-26

1. Hyvä käytös luo turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä

Koulu sitoutuu edistämään hyvää käytöstä, joka luo kaikille turvallisen ja yhteisöllisen oppimisympäristön. Tavoitteeseen pyritään muun muassa:

- Järjestyssääntöjen noudattamisella
- Tunnetaitojen opetuksella
- Hyvien käytöstopojen ja esimerkin kautta opettamisella
- Kaikki huomioivat toisia ja ohjaavat kaikkia yhteisiin sääntöihin ja käytänteisiin
- Positiivinen käyttäytyminen ja hyvä huomataan ja siitä annetaan palautetta
- Avoimella ja raikkaalla suhtautumisella hyvinvointiin teimana

Hyvä käytös vaikuttaa myönteisesti kaikkien turvallisuuden tunteeseen ja yhteisöllisyyteen.

2. Monikulttuurisuus on arkipäivää

Koulu edistää monikulttuurisuuden näkyvyyttä ja arvostamista huomioiden erilaiset kansalaisuudet, kielet, uskonnot, poliittiset mielipiteet ja tavat arjessa.

Toimenpiteet:

- Lisätään kielitietoisuutta esimerkiksi kuvatuon avulla, jotta viestintä tukee eri kieli- ja kulttuuritaustoja.
- Lisätään tukea ei-suomenkielisille oppilaille heidän tarpeidensa mukaisesti.
- Kieltenopetuksessa käytetään kolmikielistä sanastoa: sanat kirjoitetaan vieraan kielen, suomen kielen ja oppilaan oman äidinkielen mukaisesti.
- Monikulttuurisuus huomioidaan myös juhlissa ja muissa koulujen tilaisuuksissa, esimerkiksi esittelemällä erilaisia kulttuuriperinteitä ja tukemalla osallistumista omien tapojen mukaan.

Kertomus

Suunnitelma toteutui osittain.

Arviointi ja johtopäätökset

Suunnitelma toteutui lähes kokonaan, mutta seuraavat tavoitteet eivät toteutuneet:

- Kieltenopetuksessa käytetään kolmikielistä sanastoa: sanat kirjoitetaan vieraan kielen, suomen kielen ja oppilaan oman äidinkielen mukaisesti.
- Monikulttuurisuus huomioidaan myös juhlissa ja muissa koulujen tilaisuuksissa, esimerkiksi esittelemällä erilaisia kulttuuriperinteitä ja tukemalla osallistumista omien tapojen mukaan.

Johtopäätöksenä voidaan miettiä, että monikulttuurisuuden huomioiminen pitäisi lisääntyä.

Hyvinvointiin liittyvät tavoitteet

Suunnitelma

Kaupungin tasolla valitut sekä koulun omasta hyvinvointikyselystä nostetut tavoitteet ohjaavat toimintaa.

Kaupunkitason havainnot ja toimenpiteet:

Keskeiset havainnot	Suunnitellut toimenpiteet
Poissaolot ovat koronan jälkeen jääneet runsaiksi ja kotiin jäämisen kynnyks madaltunut	Poissaoloihin puuttumisen mallin jalkauttaminen Osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen sekä kouluun kiinnittyminen osana koulun toimintakulttuuria nostetaan tärkeäksi teemaksi lukuvuosisuunnittelussa Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoamista korostetaan matalan kynnyksen toimenä Jatketaan koulutuksen toimialan ja hyvinvointialueen moniammatillisen yhteistyörakenteen kehittämistä

	Kodin ja koulun välisen yhteistyön kehittäminen
Oman hyvinvointikyselyn perusteella osa oppilaista kokee kouluissa turvattomuutta (sis. myös kiusaamisen kokemuksen)	Tehostetaan riskien kartoittamista ja niihin varautumista kouluissa osana yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä Jalkautetaan väkivaltaiseen käytökseen puuttumisen mallia Huomioidaan tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetus osana oppiaineiden opetusta Kodin ja koulun välisen yhteistyön kehittäminen
Oman hyvinvointikyselyn perusteella koulun moniammatilliset työntekijät eivät ole kaikille oppilaille tuttuja	Yhteisöllisen opiskeluhoitotyön lisääminen suunnitelmallisesti Eri ammattilaisten tehtäväkuvien kirjaaminen auki koulun aikuisille ja oppilaille sekä huoltajille Eri ammattikuntien ”brändääminen” oppilaille Tutuksi tuleminen läsnä olemalla Palveluunohjauksen tehostaminen
Osalla oppilaista on kokemus siitä, että he eivät voi vaikuttaa riittävästi omaan oppimiseensa ja koulunkäyntiinsä	Lasten parlamentin ja nuorisovaltuuston sekä oppilaskuntien hallitusten toiminnan kehittäminen edelleen Oppilaiden osallisuuden vahvistaminen osana koulun toimintakulttuuria oma teemansa lukuvuosisuunnittelussa Koulun hyvinvointikyselyn tulosten hyödyntäminen osana yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä Kehitetään lapsivaikutusten arviointia koulun arkeen sopivaksi

Koulun omat tavoitteet uusimman hyvinvointikyselyn perusteella:

Koulun konkreettinen suunnitelma tavoitteiden toteuttamiseksi:

Käytämme Suomen Mielenterveys ry:n materiaalia Mielen hyvinvointi-teematunneille (Kirja "Hyvää mieltä yhdessä").

Otetaan käyttöön säännölliset "hyvinvointitunnit" tai keskustelutuokiot, jossa pohjana Hyvää mieltä yhdessä-kirjan tuntuun suunnitelmat.

Vahvistetaan kiusaamisen vastaisia toimia. Koulusamme toimii Kiva-koulu-ryhmä.

Koulusamme toimii hyvin aktiivinen oppilaskunta. Joka luokalta on edustaja ja näin yhteysoppilaiden kautta luodaan palautekanava, jonka kautta oppilaat voivat kertoa huolistaan luottamuksellisesti.

Lisätään yhteisöllisiä tapahtumia ja yhteistoimintaa yli luokka- ja vuosikurssirajojen:

Parannetaan viestintää kodin ja koulun välillä (esim. selkeä tiedotus, säännölliset tapaamiset).

Hyvinvointikyselyn tulokset keväältä 2025:

- Vastaaajamäärä laski aiemmista vuosista (171 vuonna 2025 vs. 274 vuonna 2023).
- Työrauha koettiin hyvänä tai osittain hyvänä 96,55 % vastaajista (vuonna 2024: 94,5 %).
- Turvalliseksi itsensä koki 81,3 % (vuonna 2024: 82,7 %), eli turvallisuuden kokemus ei juurikaan parantunut huolimatta koulun turvallisuusteemasta.
- Kiusaamistapaukset vähenivät 3,5 %:iin (vuonna 2024: 5,5 %), mikä viittaa turvallisuusteeman positiiviseen vaikutukseen ja kiusaamistilanteiden tehokkaaseen hoitoon.

Kertomus

Suunnitelma toteutui.

Arviointi ja johtopäätökset

Poissaolojen vuoksi olemme pitäneet muutamia MARY-palavereita, joissa kouluvalmentajan rooli on tullut keskeiseksi auttamismuodoksi. Kouluvalmentaja on käynyt hakemassa jopa kotoa oppilaita kouluun, jolloin koulupudokkuus on jäänyt vain parin oppilaan kohdalle.

Mary-palavereita, joissa olemme pohtineet huoltajien kanssa yli 50 kertaa tämän lukuvuoden aikana. Välillä mukaan on päässyt myös sosiaalityöntekijä, perhetyöntekijä sekä toimintaterapeutti. Olemme saaneet hoidettua oppilaille tarpeellisen tuen.

Keskuskoulussa vuoden 2026 hyvinvointikyselytuloksista poimittua:

Vuoden 2026 hyvinvointikyselyyn Keskuskoulussa vastasi 88% oppilaista (251 oppilasta 284:stä oppilaasta, 171 vuonna 2025 vs. 274 vuonna 2023)

- koulunkäynnistä piti 74,6% vastaajista
- 84,4% oli sitä mieltä, että oppitunneilla on hyvä työrauha
- 96,8% oppilaista koki kuuluvansa johonkin porukkaa
- olonsa koulussa turvalliseksi koki 95,2% oppilaista (noussut paljon edellisestä vuodesta)
- 75,8% oppilaista sanoi, että ei ole kiusattu koko lukuvuonna
 - 21,8% kertoi, että on joskus kiusattu
 - 2,4% kertoi, että kiusaamista on joka viikko tai useammin
 - 5,6% (14 oppilasta) ei ole kertonut kenellekään, vaikka on kiusattu

30.4.2026 oppilaiden kanssa käytiin läpi hyvinvointikyselyn tulokset. Silloin nousi esille vaikuttamisen mahdollisuus sekä KiVa-tiimin työskentely.

Tämän lukuvuoden aikana hyvinvointiin liittyvistä projekteista, pidetyistä tunteista ja erilaisista tehtävistä on ollut seurauksena yllä olevat parantuneet hyvinvointikyselyn tulokset. Oppilailla on ollut turvallisempi olla koulussa ja kiusaaminen on vähentynyt.

Koulun toimintakulttuuri

Suunnitelma

Koulun toimintakulttuurin sekä oppimisympäristöjen ja työtapojen kehittämisen tavoitteet, yhteiset toimintaperiaatteet sekä yhteistyö ja muu käytännön toteutus.

Keskeiset tavoitteet ja toimintatavat hyvän ja turvallisen koulupäivän luomiseksi ja yhteistyön järjestämiseksi. Poistumis- ja sisäänsuojautumisharjoitusten päivämäärät, turvallisuuskävelyn päivämäärä

Koulun hyvinvoinnin vuosikello

Millaisilla toimenpiteillä lisätään oppilaiden osallisuutta (Liuhtarissa erityisesti toiminta-alueittain opiskelevat oppilaat)? Millaisilla toimenpiteillä edistetään kouluun kiinnittymistä yhteisötasolla?

Kuvaus yhteistyöstä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä muiden yhteistyötahojen kanssa

Toimimme yhdessä eri tiimeinä, työpareina ja välillä samanaikais- ja rinnakkaisopettajina. Yhteistyö kollegojen kesken auttaa heitä jakamaan osaamista ja vastuuta yhteisestä työstä.

Keskuskoulun toimintakulttuurin yhteenveto

Koulussamme vallitsee avoin ja kannustava ilmapiiri, jossa oppilaat voivat vapaasti ilmaista ajatuksiaan ja huoliaan. Säännöllisissä keskustelutilaisuuksissa ja aktiivisen oppilaskunnan kautta oppilaat pääsevät osallistumaan koulun arkeen ja päätöksentekoon, mikä edistää osallisuutta ja demokraattisia toimintatapoja.

Oppilaille tarjotaan vastuutehtäviä esimerkiksi tapahtumien suunnittelussa ja toteutuksessa, mikä vahvistaa heidän aktiivista rooliaan kouluyhteisössä. Oppiminen perustuu osallistaviin menetelmiin, kuten ryhmätyöskentelyyn, keskusteluihin ja projekteihin, jotka lisäävät yhteistyötä ja osallisuuden kokemusta. Oppimisympäristöjen suunnitteluun annetaan myös oppilaiden vaikuttaa.

Koulussa tiedotetaan avoimesti koulun tapahtumista ja päätöksistä, ja toimintaamme tukee kummioppilastoiminta, jossa vanhemmat oppilaat tukevat nuorempia sopeutumisessa. Teemapäivät ja erilaiset tapahtumat tarjoavat oppilaille mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa.

Oppilaille on käytettävissä monipuoliset resurssit ja tilat omien projektien toteuttamiseen. Erityisjärjestelyt opetuksessa, kuten joustavat ryhmäjaot ja kolme erillistä tupaa eri ikäryhmille, tukevat oppilaiden yksilöllisiä tarpeita.

Koulun ulkopuolinen opetus sisältää retkiä luontoon, kulttuuritapahtumiin ja kirjasto-tunneille. Lisäksi osallistumme aktiivisesti erilaisiin urheilutapahtumiin yhteistyössä muiden alakoulujen kanssa, mikä edistää liikunnan ja yhteisöllisyyden merkitystä kouluelämässä.

[Keskuskoulun vuosikello 2025_26](#)

Kertomus

Suunnitelma toteutui.

Arviointi ja johtopäätökset

Keskuskoulun toimintakulttuuri on ollut oppilaita ja henkilöstöä kannustavaa. Koulussamme on myönteinen ilmapiiri ja se luo turvallisuuden tunnetta oppilaille. Jatkamme hyvää työtä tulevaisuudessakin.

Oppilaat ovat saaneet monipuolisia kokemuksia osallistuessaan koulun ulkopuolella olleisiin tapahtumiin.

Hankkeet

Hankkeet, joissa koulu on mukana sekä kuvaus niiden sisällöstä

Suunnitelma

Keskuskoulu on mukana Suomen mallin kerhon toiminnassa sekä Liikkuva koulu ja Move-hankkeessa.

Koululla jatkuu

-Välkkätaituri -välituntiohjaaja koulutus

-Move-treenit

-keväällä 2025 tehty liikkuva koulu -toiminnan koonti huoneentaulun muotoon laitetaan joka luokan seinälle

Kertomus

Suunnitelma toteutui.

Arviointi ja johtopäätökset

Keskuskoulu on ollut aktiivisesti mukana Liikkuva koulu-projektissa, Suomen mallin kerhotoiminnassa sekä Move-hankkeessa. Tiina Isomäki on ollut opastamassa oppilaita tunneilla sekä hän on myös antanut neuvoja esim. uinnin-opetuksessa.

Välkkätaituri-oppilaat ovat olleet ohjaamassa välituntisin leikkejä ja pelejä.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet

Suunnitelma

Monialaisia oppimiskokonaisuuksia tulee jokaisella oppilaalla olla vähintään yksi. Kokonaisuus vastaa oppilaan viikkotuntimäärää. Monialaisen oppimiskokonaisuuden voi toteuttaa hajautettuna pitemmälle ajanjaksolle tai projektiviikkoina tai –päivinä.

Opetussuunnitelmassa korostuvat yhteistyö oppilaiden, luokkien, opettajien sekä sidosryhmien välillä. Toiveena on, että monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa korostuvat:

- tavoitteellinen yhteistyö (oppilaat, opettajat ja koulun ulkopuoliset toimijat, esim. huoltajat, yritykset, seurakunta, seurakunta jne.)
- oppilaslähtöisyys
- oppimisen tavoitteet useammasta kuin yhdestä oppiaineesta
- pitkäjänteisyys, sinnikkyys ja työskentelyn monivaiheisuus
- oppimisen tavoitteiden monipuolinen arviointi (erityisesti itsearviointi)
- digitaaliset oppimisen mahdollisuudet

Tavoitteena on, että edellä mainitut kohdat olisivat arkisen pedagogiikan peruspilareita. Pelkästään monialainen oppimiskokonaisuus kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan.

Oppimiskokonaisuuden nimi: Mielen hyvinvointi, "Reidar Särestöniemi 100" -viikko	
Osallistuvat luokat ja opettajat: koko koulu	
Oppiaineet: kuvataide, ympäristöoppi, äidinkieli, musiikki	
Suunniteltu toteutusaika: vko 48 sekä koko lukuvuoden joka kuukausi vähintään yksi "Mielen hyvinvointi"-tunti	
Yhteistyön kuvailu: yhteistyö yli luokkarajojen, mukana Reidar Särestöniemi-museo	
Tavoitteet: saada oppilaille kokemus kokonaisvaltaisesta oppimisesta (näe ja koe)	
Toteutus ja ajankäyttö: Lukuvuosi 2025-26, erityisesti vko 48	
Arviointi: oppilaiden osallisuus, itsearviointi	

Kertomus

Suunnitelma toteutui.

Arviointi ja johtopäätökset

Monialaiset oppimiskokonaisuudet-viikko onnistui hienosti. Suunnitteluryhmään kuului 6 luokanopettajaa, jotka tekivät paljon ylimääräistä työtä Reidar100-viikon onnistumisen eteen.

Koulun teema lukuvuodelle 25-26 on "Mielen hyvinvointi".

Reidar100 -teeman tavoitteet mielen hyvinvoinnin näkökulmasta:

- yhteisöllisyys
- osallisuuden vahvistaminen
- ryhmässä toimiminen
- jokaisen erityislaatuisuus
- ekspressiivinen taideilmaisu tunteen säätelyn kanavana ja itsetuntemuksen vahvistajana
- hyväksyvän ilmapiirin vahvistaminen - kaikki ilmaisutavat ovat hyväksyttyjä, kun ne ovat tekijälleen "tosia"

Rakenne

1) Taito- ja taideaineissa ammennetaan inspiraatiota Reidarin taiteesta syksyn aikana 4-5 viikon ajan. Esimerkiksi 3. luokan ompelutiilkutyön lähtökohtana Reidarin maalaukset, musiikissa tutustutaan esimerkiksi Lapin joikuperinteeseen ja kuvataiteessa perehdytään ekspressiiviseen maalaustapaan Reidarin inspiroimana. Sanataiteessa perehdytään Lapin tarinaperinteeseen, tutustutaan esimerkiksi Reidarin kautta voimaeläimiin ja kirjoitetaan tarinoita omasta voimaelämästä.

2) "Värien voima - Reidar 100" koko koulun yhteinen teemaviikko vko48.

Kesto

Taito- ja taideaineissa vkolta 43 - 47

Viikko 48 koko koulun yhteinen monialaisten oppimiskokonaisuuksien viikko "Värien voima -Reidar 100".

- Viikko alkoi jo edellisen viikon lopulla koko koulun yhteisellä info- ja lämmittelytapaamisella (pyritään elämyksellisyyteen jo tässä).
- Viikolla 48 maanantaista torstaihin koulun kaikki oppilaat pääsevät osallistumaan moniaistisiin työpajoihin (oppiaineissa suomen kieli, liikunta/itämainen tanssi, kuvataide, musiikki).
- Viikko huipentui yhteiseen tilaisuuteen perjantaina (musiikki, valot ja värit - elämyksellisyys ja kokemuksellisuus alkaa jo ovelta sisääntulo"installaationa"). Tilaisuudessa lasten tekeminen, osallistuminen ja viikon/viikkojen aikana valmistuneet tuotokset ovat pääosassa.
- Syksyn aikana ja teemaviikolla valmistuneista töistä koottiin kouluun näyttely, johon myös huoltajat pääsivät tutustumaan. Muut materiaalit (esim. palettiveitset, värit, värilliset lamput) jäivät teemavuoden jälkeenkin lasten ja koulun taidekasvatukselliseen käyttöön

Laaja-alainen osaaminen ja yrittäjämäinen toimintatapa

Suunnitelma

Yrittäjämäinen toimintatapa otetaan huomioon kaikessa koulun toiminnassa ja kaikissa oppiaineissa. Avoin vuorovaikutus oppilaiden ja opetushenkilöstön kesken rohkaisee oppilaita osallistumaan koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun ja kehittämiseen. Oppilaskunnat tarjoavat hyvän mahdollisuuden toimia ja vaikuttaa oppilaita itseään koskeissa asioissa.

Lapuaalla laaja-alaisen osaamisen painotus ilmenee koulujen toimintakulttuureissa. Vuosittain koulu tai koulut yhdessä voivat korostaa myös yksittäistä laaja-alaisen osaamisen osa-aluetta. Suunnitelma, toteutuminen ja arviointi kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan.

Lukuvuoden teema: Mielen hyvinvointi, yhdessä enemmän, yhteisöllisyys

Toteutustavan kuvaus: mielen hyvinvoinnin painotus tämän lukuvuoden aikana

- Oppilaat suunnittelevat itse teeman mukaisia tapahtumia (esim. hyvän mielen tekoja, tempauksia)
- Luokat voivat tehdä yhteisen projektin (esim. "Meidän luokan hyvinvointikartta")
- Oppilaskunta mukana suunnittelemassa ja viestimässä teemasta

Arvioinnin kuvaus: lähinnä itsearviointi, mutta myös opettajan näkemys oppilaiden aktiivisesta osallistumisesta. Arvioidaan teemavuotta: mikä onnistui, mitä opittiin?

Yrittäjämäisen toimintatavan toteutus: Jokainen luokka opettajansa johdolla pitävät vähintään yhden "Hyvää mieltä yhdessä"-tunnin/kuukausi (Mieli ry:n materiaalia) läpi lukuvuoden. Vko:lla 48 aiheeseen liittyvät monialaiset oppimiskokonaisuudet yli luokkarajojen. Huipentuma 28.11.2025 "kokemusnäyttely" salissa viikon tuotoksista.

Kertomus

Suunnitelma toteutui.

Arviointi ja johtopäätökset

Keskuskoulussa lukuvuosi 2025-2026 on nimetty mielen hyvinvoinnin vuodeksi. Lukuvuoden aikana on ollut tavoitteena painottaa koulu- ja luokkatyöskentelyä niin, että otettaisiin mahdollisuuksien mukaan huomioon mielen hyvinvoinnin kehittyminen. Mielen hyvinvointi koulussa muodostuu turvallisesta ilmapiiristä, arjen rutiineista sekä mielenterveystaitojen opettelusta. Lisäksi mielenterveystaitoja tukee tunteiden säätelyn ja kaveritaitojen opettelu sekä pettymysten sietämisen harjoittelu. Käytännössä nämä ovat koulussamme toteutuneet seuraavasti.

Opettajille on jaettu Suomen mielenterveys ry:n julkaisu: Hyvää mieltä yhdessä. Lukuvuoden alkaessa otettiin tavoitteeksi, että säännöllisesti, noin kerran kaksi kuukaudessa luokissa toteutettaisiin käsikirjan sisältöjä, aina sen mukaan miten ne sattuvat sopimaan luokka-asteen sisältöihin. Tämä on toteutunut useimmissa luokissa lukuvuoden aikana.

Syksyllä järjestettiin koko koulun MOK-viikot, joiden aiheena oli taiteilija Reidar Sädestöniemen teokset ja taide. Taidekuvat, niihin tutustuminen ja niiden tekeminen tarjoavat parhaimmillaan rikkaan ja monitasoisen lähtökohdan pohtia ja tutkiskella mielessä liikkuvia asioita. Useassa luokassa, erityisesti alkuopetuksen ryhmissä on käytössä Uusitalo, Malmivaara-Vuorisen suunnittelema Huomaa Hyvä materiaali. Vahvuusvaris- materiaalin avulla on harjoiteltu oppilaiden kanssa tunnistamaan heidän vahvuuksiaan ja sitä kautta kohottamaan itsetuntemustaan matkalla hyvään mielen terveyteen.

Koulussa on myös tänäkin vuonna ollut aktiivisesti käytössä Kiva Koulu -toimintamalli, sen tavoitteina ovat kiusaamisen ehkäiseminen, tehokas puuttuminen kiusaamistilanteisiin ja jatkuva seuranta. Koulun opettajista moni on käynyt nepsykoulutuksen. Nepsymateriaaleista löytyy käytettävää materiaalia, jota on käytetty mielen hyvinvoinnin teeman alla.

Loppuun mainittakoon vielä koulussamme olleista materiaaleista Molli-kirjat, Sovinnon askeleet-materiaalisto sekä Fanni-tunnetaitokirjat.

Kulttuuriopetussuunnitelman toteutus

Suunnitelma

Kulttuuriopetussuunnitelmassa noudatetaan sivistyslautakunnan hyväksymää suunnitelmaa.

Tarkennukset laitetaan oheiseen taulukkoon:

luokka	kulttuuri-ops -toiminta
1.lk	taidemuseo- ja kirjastovierailut, musiikkityöpaja (instrumenttien kokeilu), Itsenäisyyspäivän juhla
2.lk	teatterimatka Seinäjoelle, taidemuseo- ja kirjastovierailut, Itsenäisyyspäivän juhla
3.lk	taidemuseo- ja kirjastovierailut, Itsenäisyyspäivän juhla
4.lk	taidemuseo- ja kirjastovierailut, Itsenäisyyspäivän juhla
5.lk	teatterimatka Seinäjoelle, taidemuseo- ja kirjastovierailut, Itsenäisyyspäivän juhla
6.lk	taidemuseo- ja kirjastovierailut

Keskuskoululla Lapuan kulttuuriopetussuunnitelmaa toteutetaan Kulttuuripaukun ohjelman mukaisesti. Lisäksi kulttuuriopetussuunnitelman periaatteita huomioidaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa.

Seuraavassa erillisiä asioita, mitä koulullamme tehdään:

-musiikkiopiston kanssa tehtävä yhteistyö lukuvuoden aikana (5.-6. luokkalaisille vaskisoittimien soitonopetusta), taidemuseo- ja kirjastovierailut, teatterimatka (2lk, 5lk), elokuvateatterivierailut, musiikkiopiston vierailut, kirjavinkkarit, Nelimarkka Museossa vierailu jne.

Kertomus

Suunnitelma toteutui.

Arviointi ja johtopäätökset

Keskuskoulun loistavan sijainnin vuoksi, koulumme oppilaat pääsevät hyödyntämään Vanhan Paukun kulttuuritapahtumien tarjontaa. Oppilaat ovat käyneet ahkerasti taidenäyttelyissä ja kirjastossa. Musiikkiopiston kaksi opettaja on käynyt opettamassa 5. luokkalaisille vaskiinstrumenttien soittoa. Nämä oppilaat ovat esiintyneet koulumme juhlissa.

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

- inklusiivisen toimintakulttuurin toteuttamisen tavat (mm. strukturointi, eriyttäminen, kielitietoinen opetus, tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu)
- opettajien välisen yhteistyön toteuttamisen tavat sekä yhteistyö koulunkäynninohjaajien ja muun henkilöstön kanssa
- joustavien opetusryhmien muodostamisen periaatteet ja pienryhmien koko
- toiminta siirtymävaiheissa

Suunnitelma

Jatkuva opettajien välinen yhteistyö antaa mahdollisuuden sille, että ryhmiä voidaan joustavasti muuttaa oppilaan oppimisen haasteiden tarpeiden mukaan. 2025-26 tarkistus tehdään neljä kertaa: ennen syyslomaa, ennen joulua, maaliskuussa ja toukokuussa. Noilla kerroilla tarkistamme tilanteen riittääkö ryhmäkohtainen tukimuoto vai pitääkö tehdä muutoksia tai onko oppilas saanut tarpeeksi oppilaskohtaista tukea ja hän voi palata isompaan luokkaan.

Aloitamme syksyllä 2025 seuraavasti:

1-2 tuvassa 10 oppilasta

3-4 tuvassa 7 oppilasta

5-6- tuvassa 11 oppilasta

Näiden lisäksi luokka-asteilta voi tulla erityisluokanopettajan tunneille esimerkiksi vain äidikielen ja matematiikan osa-alueiden oppimiseen.

Lukuvuosi on jaettu 4 osaan, jolloin tarkistetaan tuen tarpeellisuus. Ensimmäinen tarkistuskohda on ennen syyslomaa, toinen ennen joulua, kolmas ennen hiihtolomaa ja neljäs huhtikuun alussa.

Tuolloin tarkistetaan tuen riittävyys. Jos taas tukea on ollut tarpeeksi, eikä tuvassa opiskelusta ole enää oppilaalle erityistä hyötyä, hän palaa isoon opetusryhmään.

Kertomus

Suunnitelma toteutui.

Arviointi ja johtopäätökset

Keskuskoulun tuvat ovat toimineet tehokkaasti läpi lukuvuoden. Olemme pitäneet tarkistuspalavereita, joissa päätökset oppilaiden integroinnista isoon luokkaan tai tupaan jäämisen on tehty. Oppilaat ovat saaneet parasta, mahdollista tukea omiin haasteisiinsa.

Johtopäätös olisi, että jatkaisimme tupien pitämistä, mutta tuen uudistus vaatii muutoksia. Näemme vasta syksyllä, miten tuki järjestetään Keskuskoulussa lukuvuonna 2026-27.

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttaminen

Suunnitelma

Laaja-alaiset erityisopettajat suunnittelevat luokkatiimien kanssa tuntien jaot niin, että yli puolet heidän tunneistaan on ryhmäkohtaista tukea.

Kertomus

Suunnitelma toteutui.

Arviointi ja johtopäätökset

Tämä on toteutunut ja jatkuu syksyllä samalla tavalla.

Oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttaminen

Oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttamisen periaatteet

Erityisluokassa opiskelevien oppilaiden integraation periaatteet

Suunnitelma

2025-26 tarkistus tehdään neljä kertaa: ennen syyslomaa, ennen joulua, maaliskuussa ja toukokuussa. Noilla kerroilla tarkistamme tilanteen riittääkö ryhmäkohtainen tukimuoto vai pitääkö tehdä muutoksia tai onko oppilas saanut tarpeeksi oppilaskohtaista tukea ja hän voi palata isompaan luokkaan.

Aloitamme syksyllä 2025 seuraavasti:

1-2 tuvassa 10 oppilasta

3-4 tuvassa 8 oppilasta

5-6- tuvassa 10 oppilasta

Integraatiot tuvista isompiin luokkiin ovat lähinnä taito- ja taideaineissa. Joillain oppilailla integrointi onnistuu myös matematiikassa, uskonnessa, englannissa ja ympäristötiedossa.

Kertomus

Suunnitelma toteutui.

Arviointi ja johtopäätökset

Tämä toteutui hyvin. Muutos tulee kohdistumaan tupiin ensi syksynä tuen uudistuksen myötä.

Monikulttuuriset oppilaat

Monikulttuurisuuden huomiominen koulun arjessa.

Kielitietoisuus opetuksessa

S2-kielen opetusjärjestelyt

Suunnitelma

Oppilaiden kieli, kielelliset valmiudet ja kulttuuri otetaan huomioon koulun toimintakulttuurin mukaisesti. Oppilaiden kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan koulun toimintakulttuuriin sopivalla tavalla.

Valmistavan opetuksen oppilaita lukuun ottamatta eri kieli- ja kulttuuriryhmiin kuuluvat oppilaat opiskelevat omassa lähikoulussaan. Suomi toisena kielenä -opetusta järjestetään kaikilla kouluilla. Eri kieli- ja kulttuuriryhmään kuuluvan yksittäisen oppilaan opetuksen järjestäminen kirjataan hänelle laadittavaan oppimissuunnitelmaan.

Oppilaan ja hänen huoltajiensa tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, kielistä ja kulttuureista hyödynnetään opetuksessa mahdollisuuksien mukaan. Tarvittavat tulkkauspalvelut tilataan tulkikeskuksen kautta.

Keskuskoulussa kietu-opettaja opettaa 24 oppituntia viikossa. Opetusta toteutetaan kahdella erilaisella lukujärjestyksellä riippuen viikosta: parittomalla viikolla oma lukujärjestys ja parillisella viikolla oma lukujärjestys. Oppilaat käyvät ryhmittäin kietu-opettajan luona saamassa opetusta. Kietu-opetuksen piirissä on 24 s2-oppilasta koko koulun 49 s2-oppilaasta:

- 1lk, 4 oppilasta

- 2lk, 3 oppilasta

- 3lk, 4 oppilasta

- 4lk, 6 oppilasta

- 5lk, 5 oppilasta

- 6lk, 2 oppilasta

49% Keskuskoulun s2-oppilaista saavat kietu-opetusta.

Kielellisen tuen opettaja tekee tiivistä yhteistyötä muiden opettajien kanssa. Tiivis yhteistyö sisältää tiedon vaihtoa niin opetettavista sisällöistä kuin oppilaiden osaamisesta ja tarpeista. Yhteistyön puitteissa kietu-opettaja laittaa esille joka viikko lukujärjestyksen koskien tulevaa viikkoa. Tähän lukujärjestykseen opettajat voivat etukäteen merkitä opetettavan sisällön. Täten kielellisen tuen opettaja kykenee ennakoimaan, valmistautumaan ja tarjoamaan oppilaille laadukasta opetusta.

Kertomus

Suunnitelma toteutui.

Arviointi ja johtopäätökset

Kietu-opettaja on ollut arjessa aktiivinen suunnittelija ja toimija kielellisen tuen antamisessa. Ennen joulua pidettiin palaveri, jossa kietu-opettaja reflektoi mennyttä lukukautta. Suunnitelmaa muutettiin sujuvammaksi ja joulun jälkeen kietu-oppilailla on ollut yksi kiinteä lukujärjestys.

Haasteena kielellisen tuen antamisessa s2-oppilaille on osalla täysi kielitaidottomuus. Myös se, että s2-oppilaita on tullut kesken lukuvuotta, haastaa kietu-opettajaa suunnitelmassa pysymisessä.

Joustava perusopetus (JOPO)

- miten joustava perusopetus järjestetään ja mitkä ovat siinä noudatettavat keskeiset toimintatavat
- mitkä ovat oppilasvalinnan perusteet ja miten valinta käytännössä toteutetaan
- miten muissa oppilaitoksissa, työpaikalla tai muualla koulun ulkopuolella tapahtuva opiskelu järjestetään ja miten oppilaiden opiskelua tällöin ohjataan, seurataan ja arvioidaan
- miten eri toimijoiden yhteistyö, vastuut ja työnjako järjestetään.

Suunnitelma

Lapuan yläkoulussa voidaan tarjota joustavaa perusopetusta vuosiluokilla 7-9. Ryhmän perustamisesta ja ikäkausittaisesta muodostamisesta päätetään lukuvuosittain. Opiskelu toteutetaan ja arvioidaan yleisopetuksen oppisisältöjen mukaisesti pääosin pienryhmämuotoisesti. Opetusta voidaan tarvittaessa antaa osittain myös muiden opetusryhmien yhteydessä, mikä määritellään JOPO-oppilaan oppimissuunnitelmassa. Opetuksessa painotetaan opetussuunnitelman keskeisimpiä sisältöjä toiminnallisista ja osallistavista menetelmistä oppilaan henkilökohtaiset vahvuudet huomioon ottaen.

Oppilaat valitaan joustavan perusopetuksen ryhmään hakemusten ja oppilashaastattelun perusteella. Valinnassa painotetaan oppilaan valmiutta sitoutua säännölliseen koulunkäyntiin ja tavoitteelliseen koulutyöhön sekä kykyä suoriutua työpaikkaopiskelukajakoista. Lisäksi huomioidaan positiivinen asenne ja motivaatio.

Koulun ulkopuolella tapahtuva opiskelu (työpaikkaopiskelu, koulutuskokeilut sekä tutustumiset jatkoopintopaikkoihin) on olennainen osa JOPO-opiskelua. Lukuvuosittain työpaikkaopiskelua on 15–30 päivää. Koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan.

Joustavan perusopetuksen toimintaa suunnittelee ja ohjaa JOPO-tiimi, johon kuuluvat rehtori, JOPO-opettajat, JOPO-ohjaaja sekä opinto-ohjaaja. Tavoitteiden toteutumisesta päävastuun kantaa JOPO-koordinaattori yhteistyössä aineenopettajien kanssa. JOPO-ryhmän tukena toimii JOPO-ohjaaja.

Työpaikkaopiskeluun liittyvistä järjestelyistä vastaa JOPO-koordinaattori ja JOPO-ohjaaja yhteistyössä opinto-ohjaajan kanssa. Työpaikkaopiskelukajakoista tehdään työpaikan ja sen vastuhenkilön kanssa kirjallinen sopimus, jossa eritellään osapuolten vastuut ja velvoitteet. Toisen asteen koulutuskokeiluista vastaa opinto-ohjaaja.

Arviointi ja johtopäätökset

Alakoulussa ei ole JOPO-luokkaa.

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyö

Suunnitelma

Keskuskoulun esikoulu ei kuulu hallinnollisesti meidän koulun alaisuuteen. Kuitenkin luokkien opettajat tekevät yhteistyötä eskarilaisten kanssa mm. kummioppilastoiminnan kautta.

Kertomus

Suunnitelma toteutui.

Arviointi ja johtopäätökset

Tänä lukuvuonna eskarilaiset ovat olleet tiivistä yhteistyötä Keskuskoulun yhteisöä, osallistuen kaikkiin yhteisiin tapahtumiin sekä suoraan eri luokkien kanssa olleisiin tempauksiin.

Yhteisöllinen opiskeluhoito

Suunnitelma

Lapuan kaupungin opiskeluhoitoa koordinoi monialainen opiskeluhoitojen ohjausryhmä. Jokaisessa koulussa on oma opiskeluhoitoryhmä, joka toteuttaa opiskeluhoitosuunnitelman mukaista opiskeluhoitoa yhteistyössä tarvittavien sidosryhmien kanssa. Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu vähintään kerran lukukaudessa

Lapuan koulujen yhteisöllisen opiskeluhoitojen tarkoituksena on hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä kasvun, oppimisen ja koulunkäynnin ongelmien ennaltaehkäisevä toiminta. Kaupungilla on opiskeluhoitosuunnitelma, joka päivitetään lukuvuosittain. Kaupungin suunnitelmaa täydentää koulun oma lukuvuosisuunnitelmaan kirjattu osuus. Suunnitelmassa määritellään tavoitteet, tehtävät, eri toimijoiden vastuualueet, suunnittelu, tiedottaminen sekä kokoontuminen ja käytännöt. Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen otetaan huomioon kaikissa yhteisöllisen opiskeluhoitojen toimissa.

Kertomus

Suunnitelma toteutui.

Arviointi ja johtopäätökset

Olemme pitäneet neljä yhteisöllistä oppilahuoltoryhmäkokousta. Tänä lukuvuonna pyysimme myös tilahuoltajien edustajia kokouksiin. Johtopäätös on se, että jatkamme tapaamista säännöllisesti laajennetulla kokoonpanolla.

Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän rakenne

Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän keskeisenä tehtävänä on suunnitella yksikkökohtaisesti:

- mikä on tarvittava määrä kokoontumisia (minimi 2 kertaa lukuvuodessa)?
- mikä on ryhmän kokoonpano?
- miten opettajia ohjeistetaan viemään oppilastilanteet yksilölliseen opiskeluhoitoon?
- mikä on kalenteroitu vakioaika ja toimintamalli opiskeluhoitoryhmälle?
- mikä on toimintamalli yksilöllisessä opiskeluhoitossa, kun tarvetta ilmenee?
- mitkä ovat koulun omat lukuvuoden painopistealueet yhteisöllisessä hyvinvointityössä ja mitä konkreettisia toimia tehdään?
- miten kaupungin yhteinen painopistealue näkyy koulun toimintakulttuurissa ja sen kehittämisessä?
- miten ryhmä arvioi toimintaansa aina lukuvuoden päätteeksi?

Suunnitelma

Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän keskeisenä tehtävänä on suunnitella yksikkökohtaisesti:

mikä on tarvittava määrä kokoontumisia (minimi 2 kertaa lukuvuodessa)?

-Pyrimme kokoontumaan kaksi kertaa lukukaudessa.

mikä on ryhmän kokoonpano?

Ryhmään kuuluvat: opettaja-edustaja, laaja-alainen erityisopettaja, kuraattori, terveydenhoitaja, veo, oppilasedustus, vanhempainyhdistyksen jäseniä sekä rehtori.

miten opettajia ohjeistetaan viemään oppilastilanteet yksilölliseen opiskeluhoitoon?

Jos

-oppilas tarvitsee tukea psyykkisessä, sosiaalisessa tai fyysisessä hyvinvoinnissaan

-kyseessä on henkilökohtainen tai arkaluonteinen asia (esim. mieliala, kotitilanne, pelot, kiusaaminen)

-yleinen tuki koulun sisällä ei riitä ja tarvitaan moniammatillista arviota

mikä on kalenteroitu vakioaika ja toimintamalli opiskeluhoitoryhmälle?

-keskiviikkoisin 7.45-9.00, opettajat varaavat ajan tarvittavan asian käsittelyä varten

mikä on toimintamalli yksilöllisessä opiskeluhoitossa, kun tarvetta ilmenee?

-Opettaja varaa ajan käsiteltävää asiaa varten ja sopii huoltajien kanssa asiasta. Joskus huoltajat tulevat mukaan, välillä he osallistuvat etänä ja välillä antavat opettajalle luvan asian käsittelyä varten ilman heidän läsnäoloa. Opettaja kertoo huoltajille, että mukana ovat rehtori, kuraattori ja terveydenhuoltaja. jos se ei sovi huoltajille, tehdään korjaukset ryhmään osallistujista.

mitkä ovat koulun omat lukuvuoden painopistealueet yhteisöllisessä hyvinvointityössä ja mitä konkreettisia toimia tehdään?

-myös yhteisöllisessä hyvinvointityössä koulun painopistealue on mielen hyvinvoinnissa

***OPPILAIKEN OSALLISUUDEN LISÄÄMINEN**

Oppilaiden osallisuuden kokemusta koulussa voi lisätä monin tavoin. Kuuntelemalla oppilaiden mielipiteitä ja ehdotuksia päätöksenteossa, tarjoamalla mahdollisuuksia vaikuttaa opetussuunnitelmaan, koulun arkeen ja luokkaympäristöön. Avoimet keskustelutilaisuudet ja palautepajat rohkaisevat oppilaita osallistumaan ja vaikuttamaan koulun toimintaan.

-Ilmapiiri: Koulun avoin ilmapiiri edistää oppilaita ilmaisemaan ajatuksia ja huolia. Säännöllisissä keskustelutilaisuuksissa (esim. teemakeskusteluissa ja oppilaskuntatoiminnan kautta) on oppilailla mahdollisuus esittää ehdotuksia ja antaa palautetta.

-Suunnittelu ja päätöksenteko: Oppilailla/oppilaskunnalla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa päätöksentekoon. Esim. koulun säännöistä ja koulun arkeen liittyvistä asioista sovitaan yhdessä oppilaiden kanssa.

-Projektit ja vastuutehtävät: Oppilaat pääsevät ottamaan vastuuta esimerkiksi koulun tapahtumien suunnittelusta ja toteutuksesta.

-Palaute ja arviointi: Oppilailta kerätään säännöllisesti palautetta koulun toiminnasta ja opetuksesta.

-Osallistavat oppimismenetelmät: Opetuksessa hyödynnetään erilaisia menetelmiä (ryhmätyöt, keskustelut ja projektityöskentely), jotka kannustavat oppilaiden aktiivista osallistumista ja yhteistyötä. Ryhmätyöt, keskustelut ja projektityöskentely lisäävät oppilaiden kokemusta osallisuudesta.

-Oppimisympäristöt: Oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa koulun arjen suunnitteluun ja oppimisympäristöjen hyödyntämiseen.

-Tiedottaminen: Oppilaille tiedotetaan koulun tapahtumista, suunnitelmista ja päätöksistä.

-Kummioppilastoiminta: Koulussa on käytössä kummitoimintaa, jossa vanhemmat oppilaat auttavat nuorempia sopeutumaan kouluympäristöön ja tarjoaa heille tukea.

-Tapahtumat ja teemapäivät: Koulussa järjestetään teemapäiviä ja tapahtumia, jotka antavat oppilaille mahdollisuuden olla mukana suunnittelussa ja toteutuksessa.

-Resurssit ja tilat: Oppilaille on tarjolla tiloja ja resursseja, joita he voivat käyttää omien projektien ja ideoiden toteuttamiseen.

miten kaupungin yhteinen painopistealue näkyy koulun toimintakulttuurissa ja sen kehittämisessä?

-Lapuan kaupungin yläteemat yhteisöllisessä opiskeluhuollossa ovat **hyvinvointitaidot, yhteisöllisyys ja terveelliset elämäntavat**, joten Keskuskoulun Mielen hyvinvointi-teema sopii juuri täsmällisesti tähän kaupungin yleistämään

miten ryhmä arvioi toimintaansa aina lukuvuoden päätteeksi?

-keskustelemalla kuluneesta lukuvuodesta

Kertomus

Suunnitelma toteutui.

Arviointi ja johtopäätökset

Tämän lukuvuoden aikana olemme kokoontuneet neljä kertaa. Mukaan toimintaan tulivat myös tilahuoltajat. Toukokuussa olevassa viimeisessä yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä Mentor-erkka on mukana avaamassa tuen uudistuksen tuomia muutoksia.

Liikkuva koulu

Kuvaus liikuntaa edistävästä toimista koululla. Esim. pitkät välitunnit, liikunnallinen välituntitoiminta, liikkuva koulu-suunnitelma

Suunnitelma

Koulumatkat ovat oiva mahdollisuus lisätä liikuntaa koulupäivään. Yhteistyössä huoltajien kanssa koulu kannustaa oppilaita kulkemaan koulumatkat terveyttä ja kuntoa edistävällä tavalla.

Keskuskoulu on mukana Liikkuva koulu-hankkeessa.

Koululla jatkuu:

-Välkkätaituri -välituntiohjaajakoulutus

-Move-treenit

-keväällä 2025 tehty liikkuva koulu -toiminnan koonti huoneentaulun muotoon laitetaan joka luokan seinälle

Kertomus

Suunnitelma toteutui.

Arviointi ja johtopäätökset

Keskuskoululla edistetään liikuntaa mm. pitämällä pitkä 1/2-tunnin välkkä, jolloin välkkätaiturit välillä ohjaavat pienempiä oppilaita leikeissä ja peleissä. Pitkä välkkä auttaa myös siinä, että peleistä tulee tehokkaita, kun pelaikaa on enemmän.

Jatkamme ensi vuonnakin Move-harjoituksia ja -testejä sekä hankkeen jatkuessa käytämme Tiina Isotalon osaamista liikuntatunneilla.

Vanhempainillat

Suunnitelma

1-2 lk ma 11.8. klo 17.30

3. lk ti 12.8. klo 17.30

4. lk ma 18.8. klo 17.30

5-6 lk to 21.8. klo 17.30

Kertomus

Suunnitelma toteutui.

Arviointi ja johtopäätökset

Johtoryhmän jäsenet ovat olleet vuorollaan vanhempainyhdistyksen kokouksissa. Näin tiedon kulku koulun väen ja vanhempien kanssa on taattu.

Tukioppilas- ja kummitoiminta

Suunnitelma

Yläkoulussa tukioppilastoiminnan tavoite on koulun hyvän ilmapiirin ylläpito, turvallisuuden lisääminen ja kiusaamisen ehkäisy sekä vaihtelun ja virkistuksen tuominen koulutyöhön. Tukioppilaat saavat tehtävänsä koulutuksen tukioppilaan peruskoulutuksessa, joka on kahdeksannella luokalla valittava valinnaisaine. Tukioppilaskoulutukseen otetaan mukaan kaikki halukkaat. Yhdeksännellä vuosiluokalla toimivat tukioppilaat valitaan tukioppilaskoulutuksen käyneiden oppilaiden joukosta hakemusten perusteella.

Alakouluissa voidaan järjestää kummiluokka- ja kummioppilastoimintaa. Kummitoiminnassa pyritään luomaan jatkumo pienempien ja isompien oppilaiden väliselle vuorovaikutukselle ja siten lisätään koulun yhteisöllisyyttä ja kouluviihtyvyyttä. Toiminta voidaan organisoida esimerkiksi niin, että neljäsluokkalaiset toimivat eskareiden kummeina. Kummisuhde jatkuu viidesluokkalaisten ja ekaluokkalaisten sekä edelleen kuudesluokkalaisten ja kakkosluokkalaisten välillä.

Keskuskoulussa on kummioppilastoimintaa seuraavasti:

4lk-> eskarit

5lk-> 1. luokkalaiset

6lk-> 2. luokkalaiset

Kertomus

Suunnitelma toteutui.

Arviointi ja johtopäätökset

Keskuskoulun tukioppilastoiminta

Keskuskoulussa on aloitettu tukioppilastoiminta tammikuussa 2026. Tukioppilaina toimii 16 5.-6.-luokan vapaaehtoista, tehtävänsä koulutettua oppilasta. Kevään aikana tukioppilaat ovat järjestäneet koulun oppilaille tekemistä välitunneille, mm. lukemista, ulkoleikkejä, ikuisuuspalloa ja tempurataa. Tukioppilaiden käyttöön on hankittu pinkit huomioliivit. Huhtikuussa tukioppilaille pidettiin Hirvijärven leirikeskuksessa "Yökkäri", joka piti sisällään mukavaa yhdessäoloa, ulkoilua ja ryhmäytymistä. Tutustumispäivänä 20.5. 5. lk:n tukioppilaat toivottavat uudet ekaluokkalaiset tervetulleeksi kouluun avaamalla ovia, ja tutustuttamalla oppilaita koulun tiloihin ja välituntipuuhiin.

Kerhotoiminta ja koulukirjastotoiminta

Suunnitelma

Kerhotoiminta ja koulun kirjastotoiminta sekä yhteistyö kulttuuri- ja liikuntatoimen kanssa tukevat koulun kasvatus- ja opetustyötä. Kerhotoimintaa voidaan järjestää koulun omana toimintana sekä kahden tai useamman koulun yhteistyönä hyödyntäen myös sidosryhmien osaamista. Kerhotoiminta voi olla koko lukuvuoden kestävä tai lyhytjaksoista toimintaa. Lapuan kulttuuriopetussuunnitelman, KulttuuriPaukun, toteuttaminen mahdollistaa oppilaille monipuolisen tutustumisen paikallisen kulttuurin suomiin mahdollisuuksiin luovaan toimintaan, aktiiviseen harrastamiseen ja itsensä toteuttamiseen. Liikuntatoimen kanssa tehtävän yhteistyön tavoitteena on kannustaa oppilaita elinikäiseen liikkumiseen ja omasta terveydestä huolehtimiseen. Tutustuminen eri liikuntamuotoihin ja –paikkoihin sekä liikuntaseuroihin luo mahdollisuuden oman liikuntalajin löytymiseen.

Koulussa pidettävät kerhot ovat Suomen mallin kerhoja.

Suomen mallin kerhot

Keskuskoululla pyörivät maksuttomat Suomen mallin mukaiset kerhot.

Kerhot eivät ole kouluaikaa ja niitä voidaan pitää myös eri paikoissa kaupungin alueella. Kaupunki on vakuuttanut kerhoon osallistuvat oppilaat. Kuljetuksia ei kaupungin toimesta järjestetä.

Kerhojen vetäjät tiedottavat kerhojen toiminnasta ja säännöistä sekä pitävät luetteloa kerhoon osallistuvista henkilöistä. Niissä kerhoissa, joissa on rajoitettu osallistujamäärä, ohjaaja ilmoittaa ryhmään valituille henkilöille (valinta ilmoittautumisjärjestyksessä). Kerho sisältää pienen kerhoevään.

Tiettyyn kerhoon liittyvät kysymykset suoraan kerhon vetäjälle.

Keskuskoulun kerhotutorina toimii Nea-Maria Tervasmäki.

Maanantai

Kirjoituskerho [1.-6.lk](#) kirjastoluokassa klo 13.30-14.30. Ilmoittautumiset kerhon vetäjä Juha Mäntylälle juhakaritamantyla@gmail.com tai WhatsAppilla 045 630 9390

Palloilukerho [1.-3.lk](#) liikuntasalissa 8.9. alkaen klo 14.30-15.30. Ilmoittautumiset kerhon vetäjä Timo Latvalle timo.latvala@lapua.fi

Tiistai

Laturi [5.-6.lk](#) klo 13.30-16.00 kirjastoluokassa. Ei ilmoittautumisia.

Keskiviikko

Salibandykerho 1.-3.lk liikuntasalissa 3.9. alkaen klo 14.30-15.30. Ilmoittautumiset kerhon vetäjä Timo Latvalle timo.latvala@lapua.fi

Torstai

Naamiokerho 3-4. lk kuviusluokassa to 11.9. alkaen klo 13.30-15.00. Kerho kokoontuu neljä kertaa. 11.9./ 18.9./25.9./ 2.10. Mukaan mahtuu 8 kerholaista. Ilmoittautuminen kerhon vetäjä Tuija-Leena Saikkoselle Wilma-viestillä. TÄYNNÄ.

Naamiokerho 3-4. lk kuviusluokassa to 9.10. alkaen klo 13.30-15.00. Kerho kokoontuu neljä kertaa. 9.10./ 23.10./6.11./ 13.11. Mukaan mahtuu 8 kerholaista. Ilmoittautuminen kerhon vetäjä Tuija-Leena Saikkoselle Wilma-viestillä.

Kansalaisopiston tanssikerho liikuntasalissa 1.-6.luokkalaisille to 18.9. alkaen klo 14.30-15.15. Ensimmäinen tapaaminen ala-akvaariossa C-oven luona. Ilmoittautumiset kerhon vetäjä Heidi Hirvelle tekstiviestillä puh. 045 1300 815.

Perjantai

Venäjänkielen kerho [1.-3.lk](#) 5.9. alkaen klo 12.45-13.45. Tapaaminen akvaariossa (C-oven läheinen aula). Ilmoittautumiset kerhon vetäjä Ljudmila Vataselle Wilmassa.

Venäjänkielen kerho [4.-6.lk](#) 5.9. alkaen klo 13.45-14.45. Tapaaminen akvaariossa (C-oven läheinen aula). Ilmoittautumiset kerhon vetäjä Ljudmila Vataselle Wilmassa.

Kertomus

Suunnitelma toteutui.

Arviointi ja johtopäätökset

Kerhoissa vaikeus on ollut saada niihin vetäjiä. Nämä toteutuneet Suomen mallin kerhot ovat olleet pidettyjä. Yritämme saada myös ensi lukuvuonna tarjolle erilaisia kerhoja.

Oppilaskunta ja lasten parlamentti

Suunnitelma

Jokaisella koululla on sen oppilaista muodostuva oppilaskunta. Oppilaskunnan edustajisto valitaan vuosittain. Se kokoontuu säännöllisesti ja sen toiminta on suunnitelmallista. Oppilaskunta osallistuu koulun järjestyssääntöjen sekä vuosisuunnitelman laatimiseen ja arviointiin.

Keskuskoulun oppilaskunnan hallitus 2025-26

2a Lottamaria Välskilä	Pekka Meurman	
2b Oliver Haapala	Janni Koukkari	
3a Mira Pöntinen	Milla Ranta-Lassila	
3b Hilda Laitila	Amanda Mannfolk	
4a Nea Hautaniemi	Wiljami Peni	
4b Verne Kankaanpää	Aidan Lassila	
4c Alina Lehto	Jacy Heikkilä	
5a Lilja Koskela		
5b Severi Kurunsaari	Lotta Näykki	
6a Jasper Fränti		
6b Selina Nieminen	Nooa Pitkäaho	Elina Lakaniemi

Puheenjohtaja Elina Lakaniemi

Varapuheenjohtaja Nooa Pitkäaho

Lasten Parlamentissa Elina Lakaniemi, Nooa Pitkäaho ja Lilja Koskela

Toiminnan kuvaus:

Lapuan Keskuskoulun Oppilaskunnan hallituksen toimintasuunnitelma lukuvuodelle 2025-2026

MILLOIN JA MITEN VALITAAN?

- Oppilaskunnan hallitus valitaan syyslukukauden alussa yhdeksi toimintakaudeksi joka käsittää syys- ja kevätlukukauden.
- Luokissa halukkaat oppilaat asettuvat ehdolle ja heistä valitaan äänestyksellä yksi varsinainen jäsen (eniten ääniä saanut) ja yksi varajäsen (toiseksi eniten ääniä saanut).

MILLOIN KOKOONNUTAAN?

- Oppilaskunnan hallitus kokoontumaan säännöllisesti. Kokoukset pidetään välituntikokouksina. Oppilaat vievät kokouksen jälkeen omaan luokkaan tiedon kokouksen asioista. Tähän varataan jokaiselle pieni muistivihko.
- Kokoukset pidetään yleensä Hanna Sepän luokassa.

TAVOITTEET?

- Tavoitteena:
 - käsitellä luokista mahdollisesti esiin nousseita asioita
 - osallistuminen koulun toimintasuunnitelman
 - teema- ja tapahtumapäivien miettiminen ja järjestäminen
 - yhteistyö vanhempainyhdistyksen kanssa
 - tehdä päätöksiä ja toimia lukuvuoden teeman mukaan (2025-26: Mielen hyvinvointi)
 - Oppilaskuntatoiminnan avulla jokaisella oppilaalla on mahdollista vaikuttaa koulun toimintakulttuuriin oppilaskuntaedustajiensa välityksellä.

TIEDOTTAMINEN

- Oppilaskunnan kanssa sovitaan vakiopäivä kokouksille.
- Oppilaskunnan whatsapp ryhmään ilmoitetaan aika jos pidetään toinen kokous samalla viikolla tai eri päivänä.
- Tarvittaessa kuulutus keskusradiosta

VUOSIKELLO

- Keskuskoulun Oppilaskunnan vuosittaisia teema- ja tapahtumapäiviä, sekä muita ideoita:

Elokuu

- Musavälkät, joka kuukauden viimeisenä perjantaina, pitkällä välkällä soi musiikki.
- Pukeudu opettajaksi
- Kokouksia

Syyskuu

- Reputonpäivä
- Musavälkkä
- Kokouksia

Lokakuu

- Pyjamapäivä
- Musavälkkä
- Halloween
- Kokouksia

Marraskuu

- Joulunimi, joka luokka keksi itselleen joulunimen
- Musavälkkä
- Väriviikko
- Kokouksia

Joulukuu

- Joulupukeutuminen, oppilaskunta haastaa oppilaita ja opettajia pukeutumaan jouluisesti
- Jouluradio, oppilaat tuovat joululaulutoiveita ja lähettivät terveisiä, joita oppilaskunnan jäsenet lukevat keskusradiosta.

- Musavälkkä
- Kokouksia

Tammikuu

- Välkkäleikit
- Musavälkkä
- Kokouksia

Helmikuu

- Ystävänäpäivän, hyviä tekoja luokkakavereille
- Musavälkkä
- Kokouksia

Maaliskuu

- Ari-päivä
- Musavälkkä
- Kokouksia

Huhtikuu

- Aamupalaviikko
- Musavälkkä
- Kokouksia

Toukokuu

- Lava-vapaa
- Sketsihahmo-tapahtuma
- Musavälkkä
- Päähinepäivä
- Kokouksia

ARVIOINTI

- Oppilaskuntatoimintaa arvioidaan toimintakauden lopussa mm. keskustellen menneestä kaudesta.
- Jokainen teema- ja tapahtumapäivä arvioidaan kauden lopussa

OHJAAVA OPETTAJA

- Oppilaskunnan opettajana toimii Hanna Seppä.

Kertomus

Suunnitelma toteutui.

Arviointi ja johtopäätökset

Oppilaskunta

Syksyn 2025 oppilaskunnan toimintaa ja sen raportointia:

Kaveriksi kaikille on sellainen viikko jossa me oppilaskunta mennään kysymään yksinäisiltä näyttäviltä lapsilta leikkeihin mukaan!

Tottakai kaikki muutkin oppilaat saivat osallistua mukaan, kaikki koulun oppilaat saivat koko viikon ajan kysellä muita yksinäisiä leikkeihin mukaan!

Ja vaikka ei ole mikään mukaanotto viikko tai päivä, niin että muistaa kaikki otetaan leikkiin mukaan ja voit mennä jonkun tuntemattoman kanssa leikkimään.

Nurinkurin päivänä sait laittaa vaatteita vaikka väärinpäin tai kävelläkin jopa väärinpäin.

Esim: luokassa voi kääntää kirjat tai sitten mennä lukujärjestyksen aineet lopusta alkuun.

tai vaikka istua jonkun muun paikalla luokassa tai katsoa eri suuntaa mihin pitäisi.

Kehu kaveria viikolla piti kehua kaveria viikon ajan!

“Sulla on hienot kengät tai hieno paita.”

“Sä oot tosi hyvä...”

Muista kehua muitakin kuin vain kaveria.

Sinun pitää myös kehua kaikkia, kaikille pitää olla mukava niin kaikkien on mukava olla!

Oppilaat saivat pukeutua Halloween aiheiseksi.

Oppilailla oli paljon upeita Halloween asuja joihin oli panostettu todella paljon.

Koululla järjestettiin myös Halloween disko jossa oli mm kioski, musiikkia, pakuhuone, sekä myös tanssilava, jossa sai jammailla menemään.

Oppilailla oli paljon huikeita värikkäitä asuja, väriviikkoa pidettiin nimensä mukaan viikon ajan ja paljon erilaisia asuja löytyi.

Värejä sitten myös löytyi viikon teema väreinä olivat punainen/ pinkki,keltainen,vihreä,sininen,violetti.

Oppilaat tekivät viikon ajan erilaisia taiteellisia juttuja.

Musiikissa piirrettiin revontulia musiikin tahtiin.

Kuvataiteessa maalattiin taidejäljennös jostain hänen työstään.

Äidinkielessä kirjoitettiin runoja.

Oppilaskunta on saavuttanut oppilaiden keskuudessa suosioita ja yhä enenevissä määrin toimintaan mukaan on pyrkinyt useampi oppilas. Ensi lukuvuonna vahva oppilaskunnan toimintakulttuuri jatkuu.

Lasten parlamentti

Lasten parlamentti on toiminut aktiivisesti lukuvuoden aikana oppilaiden hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämiseksi. Toiminnassa on perehdytty hyvinvointikyselyn tuloksiin, joiden pääkohdista laadittiin syksyn leirillä uutiskatsauksia oppilaille. Näitä esitettiin syksyn suuryhteisössä Lapuan alakoulujen oppilaille. Lisäksi parlamentti on osallistunut uuden hyvinvointikyselyn kysymysten ideointiin ja ollut mukana Kaveritaitajat-kilpailun tuomaristossa. Keskuskoulun edustajista yksi on toiminut varapuheenjohtajana ja yksi sihteerinä. Keskuskoulun oppilas edusti Lapuan Lasten parlamenttia valtakunnallisessa Lasten itsenäisyyspäivän juhlassa 3.12.2025.

Lapuan Lasten Parlamentti
Toimintakertomus 2025-2026

Syksy 2025

Elokuu

- Valittiin jäsenet omilla kouluilla.

Syyskuu

- Järjestäytymiskokous Paukussa

Lokakuu

- Casmir Eskeli ja Nooa Pitkäaho osallistuivat kaupungin hyvinvointifoorumiin

Marraskuu

- Leiri Kaarassa, Lionsien jäsenet Annemari Suokko ja Paula Hietala olivat kertomassa Kaveritaitajat-haasteesta.

- Hyvinvointikoordinaattori Riina Turja vieraili kertomassa työstään.

- Tehtiin uutiskatsauksia hyvinvointikyselyn tuloksista.

- Suurkokous Liuhtarin koululta.

Joulukuu

- Pikkujoulut Liuhtarin koululla.

Kevät 2026

Tammikuu

- Kaveritaitajat- haasteen markkinointi kouluilla

Helmikuu

- Kokous Paukulla
- Kommentoitiin uuden hyvinvointikyselyn kysymyksiä

Huhtikuu

- Kokous Paukulla
- Valittiin Kaveritaitajat-haasteen voittajat
- Hyvinvointikyselyn tulokset käytiin läpi

Toukokuu

- Hallituksen viimeinen kokous Simpsiöllä.
- Tehtiin kuluneen lukuvuoden toimintakertomus ja tulevan lukuvuoden toimintasuunnitelma.

Koulunuorisotyö

Suunnitelma

Keskuskoululla jatkuu "laturi" 4.-6. luokkalaisille kerran viikossa. Suunnittelusta ja ohjauksesta vastaavat kouluvalmentajat.

Kertomus

Suunnitelma toteutui.

Arviointi ja johtopäätökset

Lukuvuosi 2025-2026 on ollut laturin toinen kokonainen toimintavuosi Keskuskoululla. Laturi on pidetty tiistaisin klo 13.30-16.00 non-stop-toimintana.

5-6-luokkalaisia kävijöitä on ollut 12-31, keskimäärin hieman yli 20 oppilasta per kerta. Pitäjinä toimivat alakoulujen kouluvalmentajat sekä kevätlukukaudella koulunuorisotyöntekijä.

Laturissa on tarjolla välipalaa. Siellä on mahdollista rentoutua kavereiden kanssa ja paikalla on aina aikuisia juttu- ja peliseuraksi sekä läksyissä auttamaan. Kannustamme oppilaita läksyjen tekoon läksypassilla, johon saa leiman tehdyistä läksyistä tai kokeeseen lukemisesta. Passin täytyessä saa palkinnoksi tikkarin.

Lukuvuoden aikana laturissa on vierailut STEP-opiston opiskelijoita, jotka ovat järjestäneet puuhaa oppilaille. Joulua juhlistimme pikkujoulubingon merkeissä ja keväällä säiden salliessa laturi on tarkoitus pitää ulkona, esimerkiksi Jokilaakson matkailupuutarhan alueella.

Laturi on ollut suosittu kerho ja siellä on useita vakiokävijäitä, jotka ovat kovasti harmitelleet, jos laturi on jouduttu perumaan. Oppilaat ovat antaneet hyvää palautetta laturista.